



Rapport

Rapport over een klacht over de beheerder van het regionale politiekorps Zaanstreek-Waterland.

Datum: 26 mei 2011

Rapportnummer: 2011/157

Klacht

Verzoeker klaagt over het optreden van het regionale politiekorps Zaanstreek-Waterland bij zijn aanhouding op 31 mei 2008. In dit verband klaagt hij er met name over dat:

1. betrokken politieambtenaar O. hem heeft aangehouden, terwijl verzoeker eerder al had aangegeven geen deel uit te maken van de groep dierenactivisten die voor een dierenwinkel demonstreerde;
2. deze politieambtenaar in burger hem hardhandig heeft aangehouden en hem, tezamen met een politieambtenaar in uniform, tijdens het vervoer en insluiting op ruwe en denigrerende wijze heeft benaderd;
3. de politie heeft nagelaten om aan te geven waarop haar stelling dat verzoeker een dierenactivist zou zijn, is gebaseerd;
4. de politie zonder gegronde reden de auto van verzoeker heeft doorzocht.

Bevindingen en beoordeling

Algemeen

1. Op zaterdag 31 mei 2008 rond het middaguur hield een groep van ongeveer zeventien dierenactivisten een demonstratie voor een dierenwinkel in de G.straat in het winkelgebied van Z. De demonstranten deelden flyers uit.
2. Verzoeker was op dat moment ook in Z. en had zijn auto geparkeerd in een parkeergarage in de buurt van de G.straat. Hij liet zijn hond achter in zijn auto en liep het winkelgebied in. Daar zag hij voor de dierenwinkel de demonstratie. Verzoeker, die videodagboeken bijhoudt, had zijn videocamera bij zich en besloot de actie van de dierenactivisten te filmen. Er was in ieder geval nog één andere persoon die ook de demonstratie filmde. Op enig moment begon een demonstrant leuzen te roepen tegen de dierenwinkel. Hij riep kortstondig leuzen als "(naam dierenwinkel) verkoopt zieke dieren" en "Boycot ... (naam dierenwinkel)". De andere demonstranten riepen geen leuzen.
3. De politie reageerde rond 13.50 uur op een melding van overlast en ging ter plaatse met een aantal eenheden, in totaal zo'n twintig politieagenten. De politie sprak de demonstranten aan en vorderde dat zij zich zouden verwijderen. Daarop haakten de demonstranten de armen in elkaar en begonnen leuzen te roepen tegen de dierenwinkel en de politie. De demonstranten werden aangehouden, geboeid en overgebracht naar het politiebureau.

4. Nadat zeventien demonstranten waren meegenomen, werd verzoeker daarna omstreeks 14.25 uur eveneens aangehouden, op verdenking van smaad en wederspanningheid. Hij werd geboeid en in een politiewagen overgebracht naar het politiebureau. Na zijn voorgeleiding werd hij ingesloten.
5. Rond 17.20 uur kreeg de politie een melding over een hond die was opgesloten in een auto die geparkeerd stond in een parkeergarage. Medewerkers van de dierenambulance kwamen ook ter plaatse. Zij zagen dat de auto was afgesloten en dat de ramen vanwege het warme weer waren beslagen. Omdat de betrokken politieambtenaren zagen dat de hond bijna buiten bewustzijn was, tikten zij een raampje van de auto in en haalden de hond naar buiten. De hond werd door de medewerkers van de dierenambulance meegenomen voor verdere verzorging. De politieambtenaren doorzochten daarna de auto. Toen bleek dat de auto van verzoeker was.
6. Tegen verzoeker werd aangifte van smaad gedaan vanwege de demonstratie op 31 mei 2008. Die aangifte werd door de officier van justitie geseponneerd wegens het ontbreken van wettig bewijs.
7. Via zijn gemachtigde diende verzoeker op 13 november 2008 een klacht in bij de politie. Als bijlage werd onder andere de klachtbrief van 16 augustus 2008 van verzoeker zelf meegezonden.
8. De korpsbeheerder verklaarde in de interne klachtprocedure op 16 april 2009 de klachten over het onnodig en onrechtmatig aanhouden van verzoeker alsmede de klacht over disproportioneel geweld bij de aanhouding niet gegrond. Verder onthield de korpsbeheerder zich van een oordeel over de klacht over het niet tonen van legitimatie door de betrokken politieagenten, omdat de verklaringen daarover uiteenliepen. Tot slot achtte zij de klacht over het gebrek aan zorg voor de hond van verzoeker gegrond, omdat zij van mening was dat eerder ingegrepen had kunnen worden om de hond, met gebruikmaking van de sleutels van verzoeker, vrij te laten. Op die manier had schade voorkomen kunnen worden.
9. Verzoeker kon zich niet vinden in het oordeel van de korpsbeheerder over de gedragingen van de betrokken politieambtenaren. Hij wendde zich daarom tot de Nationale ombudsman met het verzoek om een onderzoek in te stellen naar zijn klachten over gedragingen van het regionale politiekorps Zaanstreek-Waterland.

1. Klacht dat verzoeker werd aangehouden terwijl hij had aangegeven geen deel uit te maken van de groep demonstranten

Visie van verzoeker

- 1.1. Verzoeker klaagt erover dat hij werd aangehouden, terwijl hij naar eigen zeggen duidelijk kenbaar had gemaakt aan de politie dat hij geen deel uitmaakte van de groep

dierenactivisten. Hij stelt dat hij tussen het publiek stond en zich niet meer dan andere omstanders "bij" de groep ophield. Er waren bovendien meer omstanders die de demonstratie en de actie van de politie filmden, zoals uit een filmpje op Youtube blijkt. Op dat filmpje is verzoeker al filmend te zien. Verzoeker stelt dat hij om die reden dan ook geen gehoor had hoeven geven aan de vordering van de politie, enkel gericht aan de demonstranten, om zich te verwijderen van die plek. Toch werd hij naar eigen zeggen als enige omstander aangehouden. Bovendien stelde verzoeker dat hij niet in de G.straat vóór de dierenwinkel werd aangehouden, maar aan het einde van die straat, en geruime tijd nadat alle actievoerders waren meegenomen.

Verzoeker stelt verder dat hij ook nadien nog aan de politie voldoende duidelijk heeft gemaakt dat hij geen deel uitmaakte van de groep dierenactivisten, door middel van videomateriaal en stills (van videobeelden afgedrukte foto's). Bovendien mocht hij daar filmen, gelet op het recht op vrije nieuwsgaring in de publieke ruimte, aldus verzoeker.

1.2. In reactie op het standpunt van de korpsbeheerder laat verzoeker nog weten dat hij inderdaad op enig moment tussen de groep door is gelopen, omdat hij een politieambtenaar wilde aanspreken.

Verder benadrukt verzoeker nogmaals dat de sommatie van de politie om zich te verwijderen van die plaats, duidelijk alleen was gericht tegen de groep actievoerders en niet tegen omstanders. Verzoeker wijst daartoe op videobeelden waarop naar zijn zeggen duidelijk te horen is dat de woordvoerder van de politie zegt: "Bij deze vorderen wij van jullie dat jullie weggaan van deze plek". Verzoeker stelt dat de politie daarmee niet duidelijk had gemaakt dat de sommatie kennelijk ook voor de omstanders was bedoeld.

Verzoeker stelt dat uit zijn videobeelden duidelijk blijkt dat hij voor de komst van de politie de demonstratie slechts op afstand met een zoomlens had gefilmd. Pas toen de politie ter plaatse kwam en de actievoerders had gesommeerd om zich te verwijderen, is verzoeker naar de politieambtenaar toegelopen omdat hij hem wilde zeggen dat de doorgang van de winkel niet door de actievoerders werd geblokkeerd voordat de politie kwam. Verzoeker geeft aan dat op de videobeelden te horen is hoe hij tegen de politieambtenaar zegt: "Goedendag meneer, ik sta hier vanaf het begin en iedereen kan gewoon de winkel in..". Volgens verzoeker werd de camera daarop meteen weggeduwd, nog voordat hij kon uitspreken. Verzoeker stelt dat hij daarna meteen is weggelopen van de politie en de groep actievoerders. Wel bleef hij, net als andere omstanders, kijken en filmen.

Volgens verzoeker hebben de agenten hem voor dit specifieke moment en ook daarna duidelijk op afstand zien filmen, zodat het voor hen duidelijk had moeten zijn dat hij daar als omstander stond te filmen. Verzoeker wijst op een fragment op de videobeelden waarop te horen en te zien is dat twee politieagenten die voor de winkel stonden, naar hem keken en tegen elkaar zeiden "Dat mag niet" of iets van die strekking. Verzoeker gaat er vanuit dat zij daarmee bedoelden dat hij niet mocht filmen. Verzoeker stelt echter dat hij

het recht heeft om in de openbare ruimte te filmen, zeker als hij daarmee op geen enkele wijze de politie belemmert bij de uitvoering van haar werk. Bovendien was er geen sprake van een tegen hem gerichte vordering om te stoppen met filmen.

Opnieuw benadrukt verzoeker dat hij op een andere plek dan de actievoerders en ook pas lang nadat alle actievoerders waren opgepakt, is aangehouden. Dit in tegenstelling tot de bewering van de korpsbeheerder dat verzoeker "vóór de winkel van R. en voortkomend uit de groep demonstranten" werd aangehouden.

Ook wijst verzoeker op de opmerking van de korpsbeheerder dat hem niet bekend is of de andere filmer met een videocamera (in tegenstelling tot omstanders die met een mobiele telefoon filmden) ook is aangehouden. Daaruit maakt verzoeker op dat de korpsbeheerder dit niet heeft willen laten uitzoeken. Volgens verzoeker werden de omstanders die met hun mobiele telefoons de actie filmden en zich zelfs met het optreden van de politie bemoeiden, in ieder geval niet aangehouden.

1.3. Daarnaast vraagt verzoeker aandacht voor het volgende. Hij stelt dat hij besloot om de actie te gaan filmen naar aanleiding van een voorval in de parkeergarage. Daar zag hij hoe een man vanachter een pilaar foto's stond te maken van enkele jongeren die op dat moment nog niet bij de plek van de demonstratie waren aangekomen. Verzoeker vond dat opmerkelijk en had de indruk dat deze man betrokken was bij de politie dan wel de Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst (AIVD). Verzoeker stelt dat daardoor zijn interesse was gewekt. Hij schrijft dat hij de jongeren daarna had aangesproken en vervolgens pas had besloten om de actie te gaan filmen. Verzoeker benadrukt nogmaals dat hij verder geen enkele binding had of heeft met de groep actievoerders en ook geen van hen kent.

Verzoeker stuurt foto's mee van de man in de parkeergarage en vraagt de Nationale Ombudsman om uit te (laten) zoeken wie deze man is. Volgens verzoeker is dat van belang om er achter te kunnen komen wat de werkelijke reden is voor de aanhouding van verzoeker, zeker in het licht van de verklaring van de korpsbeheerder dat haar niet bekend zou zijn of de andere filmer ook is aangehouden.

1.4. De gemachtigde geeft nog aan dat de verklaring van de betrokken ambtenaar dat van alle aanwezigen werd gevorderd zich te verwijderen, niet juist is. Dat blijkt volgens hem ook uit de camerabeelden. Bovendien acht de gemachtigde het juridisch onjuist als er zo'n vordering zou zijn gegeven, aangezien er geen juridische grond aanwezig was om ook van omstanders te vorderen dat zij zich van de bewuste plek zouden verwijderen. De gemachtigde stelt dat de vordering duidelijk was gericht aan de actievoerders.

Verder stelt de gemachtigde dat verzoeker rond liep met zijn camera en dat hij daarbij op meerdere plekken stond, dus niet alleen tussen de groep. Het door een groep heen lopen, betekent naar mening van de gemachtigde echter niet dat een persoon daarmee ook deel

uitmaakt van die groep. Tot slot benadrukt de gemachtigde dat er geen sprake was van heimelijk filmpjes maken, aangezien er meerdere omstanders met mobiele telefoons duidelijk herkenbaar en niet verborgen of stiekem stonden te filmen.

Standpunt van de korpsbeheerder

1.5. De korpsbeheerder acht dit klachtonderdeel niet gegrond. Zij stelt daartoe dat de gedragingen van verzoeker zelf de politie aanleiding gaven over te gaan tot zijn aanhouding. Daarbij was het niet van belang of hij al dan niet deel uitmaakte van de groep demonstranten. Verzoeker werd aangehouden omdat hij zich bij die groep ophield en geen gehoor gaf aan de sommatie zich van die plek te verwijderen.

1.6. In reactie op aanvullende vragen van de Nationale ombudsman verklaart de korpsbeheerder verder nog dat aan alle aanwezigen in de G.straat herhaaldelijk was gevorderd om zich te verwijderen uit die straat. Die sommatie was dus niet alleen gericht tegen de demonstranten, maar tegen de omstanders, waaronder verzoeker, aldus de korpsbeheerder. De vordering tot verwijdering werd gegeven door een brigadier van politie, wiens naam niet bekend is. De vordering werd gegeven toen de vrije doorgang voor het publiek om in de winkel te komen, werd geblokkeerd. Volgens de korpsbeheerder liep verzoeker op dat moment tussen de groepsleden door en maakte daardoor op dat moment voor de politie deel uit van de groep.

De korpsbeheerder ontkent met klem dat verzoeker op een andere plek dan in de G.straat werd aangehouden. Verzoeker werd aangehouden voor de dierenwinkel.

Tot slot geeft de korpsbeheerder aan dat zij geen antwoord kan geven op de vraag of de andere persoon die ook stond te filmen, eveneens is aangehouden. Zij verklaart dat het antwoord daarop niet bekend is. Zij geeft aan dat er mogelijk heimelijk filmpjes zijn gemaakt met mobiele telefoons.

Lezing van politieambtenaar O.

1.7. In het kader van het onderzoek door de Nationale ombudsman verklaart politieambtenaar O. dat verzoeker werd aangehouden terwijl hij met zijn videocamera door het aanwezige publiek liep. Volgens O. was verzoeker op dat moment kennelijk de aanhoudingen van de andere aanwezigen aan het filmen, omdat O. zag dat verzoeker zijn videocamera in de richting van de demonstranten gericht hield.

O. stelt dat hij op verzoeker afliep en hem bij zijn arm beetpakte. Hij deelde verzoeker mee dat hij, O., als politieambtenaar aan het werk was en verzocht verzoeker om te stoppen met filmen. Daarop deelde O. hem mee dat hij als verdachte was aangehouden, aangezien aan alle aanwezigen daarvoor al was gevorderd om zich te verwijderen van de G.straat. Volgens O. reageerde verzoeker daar dusdanig recalcitrant op dat enig geweld noodzakelijk was om de aanhouding te kunnen volvoeren.

Overige relevante stukken

1.8. Uit het eigen videomateriaal van verzoeker maakt de Nationale ombudsman het volgende op.

Verzoeker staat in de G.straat, winkel/voetgangersgebied en op dat punt zo'n vier á vijf meter breed, op enkele meters afstand van de groep demonstranten te filmen. De groep deelt rustig flyers uit aan voorbijgangers. Rond 3.00 minuten is te horen hoe één van de demonstranten leuzen tegen de dierenwinkel roept.

Na 3.44 minuten zit er een "knip" in de film. Vervolgens is te zien dat verzoeker verder filmt, vanuit een ander standpunt, te weten aan de kant van en iets dichterbij de winkel. Het is niet duidelijk hoeveel tijd er op dat moment verstreken is. Twee demonstranten staan ongeveer anderhalve meter voor de deuropening van de winkel flyers uit te delen. Verder is te zien dat er twee politieagenten, die dan kennelijk inmiddels gearriveerd zijn, achter hen, zo goed als in de deuropening van de winkel staan. Een van de politieagenten wijst de ander op de aanwezigheid van verzoeker, waarna te horen is dat zij tegen elkaar iets zeggen in de trant van "*Dat mag niet*". Daarna kijken zij weer weg en later verzoeker verder met rust.

Bij 4.36 minuten zit er weer een knip in de film, waarna te zien is dat verzoeker weer naar zijn eerdere plek aan de overzijde van de straat terugloopt, maar nu iets dichterbij de winkel gaat staan. Op het moment dat er een politieagent met fiets voor de winkel langsloopt, roept een demonstrant "*Blokkade-actie*". De politieagent met fiets gaat dan naast hem staan, waarop één van de twee demonstranten overloopt naar de andere kant van de smalle straat. De andere, die "*blokkade-actie*" riep, blijft staan. Vervolgens is te zien dat een politieagent iets tegen de demonstranten zegt, wat op de film niet te horen is. Daarna is te horen dat hij zegt: "*Bij deze vorderen wij van jullie dat jullie weggaan, op deze plaats (.., niet verstaanbaar)*". Daarna gaat de politieagent kort in discussie met een demonstrante. Hij zegt tegen haar dat de politie een paar mensen heeft gesproken die hebben gezegd dat zij worden belemmerd om naar de winkel te gaan. Dit wordt weersproken door de demonstrante. Op het moment dat de politieagent nogmaals zegt "*Bij deze vorderen wij dat jullie weggaan.*" loopt verzoeker naar de politieagent toe en gaat vlak naast hem staan, terwijl hij de politieagent van dichtbij filmt. Te horen is dat de politieagent tegen de demonstrante zegt: "*Jullie hebben gehoord wat er is gezegd, ok, jullie hebben even de tijd om weg te gaan.*" Dan loopt de politieagent een paar passen weg richting de ingang van de dierenwinkel en verzoeker volgt hem op de voet.

Op het moment dat de politieagent zich weer terugdraait naar de straatkant, ziet hij dat verzoeker hem is gevolgd en hem nog steeds van zeer dichtbij filmt, verzoeker en de politieagent staan zo goed als tegen elkaar aan. Op datzelfde moment is te horen dat verzoeker tegen de politieagent zegt: "*Dag meneer, ik sta hier vanaf het begin en iedereen kan gewoon ..*". Terwijl verzoeker dit zegt, legt de politieagent zijn hand op de camera van

verzoeker en duwt de lens naar beneden.

Vervolgens zit er weer een knip in de film, rond 5.36 minuten. Niet duidelijk is hoeveel tijd er is verstreken als de film weer verder gaat. Dat is kennelijk wel enige tijd, aangezien te zien is dat er een aantal demonstranten op de grond worden geboeid en dat er demonstranten geboeid worden weggevoerd. Verzoeker loopt daar tussendoor om te filmen. Ook is te zien dat een man met een lichte spijkerbroek, een donkere trui, een zwarte bril op en een rode tas eveneens de aanhoudingen van dichtbij staat te filmen. Er zijn zo'n twintig politieagenten bij de aanhoudingen betrokken en de demonstranten roepen leuzen tegen de dierenwinkel en de politie. Vanwege het grote aantal politiemensen en demonstranten in de smalle straat, is het druk en rumoerig. Sommige demonstranten roepen leuzen tegen de politie en de dierenwinkel. Voorbijgangers staan te kijken, enkelen lopen al slalomdend langs groepjes politiemensen die demonstranten op de grond vasthouden. Verzoeker volgt vervolgens al filmend hoe een demonstrante wordt weggevoerd naar aan het einde van de straat gereedstaande politievoertuigen, zo'n 20 á 30 meter verderop. Er staan minstens zes politievoertuigen. Aan het begin van de straat staat een politiebus.

Rond 7.37 minuten zit er opnieuw een knip in de film. Niet duidelijk is hoeveel tijd er is verstreken, wanneer te zien is dat een man verzoeker aanspreekt en hem danwel de camera vastpakt. Van die man zijn alleen zijn schoenen, spijkerbroek en een zwart T-shirt te zien, zijn gezicht komt niet in beeld tijdens het stukje film van enkele seconden. Wel is op de schuddende camerabeelden te zien dat verzoeker naast een politiebus staat en tegen de man zegt "*Hallo, ik hoor er niet bij, hoor.*" Het lijkt de politiebus die aan het begin van de straat staat. Daarna volgt opnieuw een knip en is te zien hoe verzoeker al filmend toeloopt op zijn hond die in een kooi zit.

1.9. De Nationale ombudsman heeft verder de beschikking over een filmpje dat door de groep demonstranten op Youtube werd gezet. In dat filmpje is (voor zover relevant voor de beoordeling van de klacht van verzoeker) verzoeker, gekleed in een donkere spijkerbroek en een zwart, mouwloos hemd, een aantal keer te zien. In het begin van het filmpje is te zien dat hij op de politieagent afloopt, die kort daarvoor van de groep heeft gevorderd dat zij zich verwijderen van die plek. Te zien is dat verzoeker kort iets tegen deze politieagent zegt en daarna enkele meters verderop weer gaat staan filmen. Daarna is te zien hoe verzoeker door de groep heen loopt en op enkele meters afstand staat te filmen. Ook dit filmpje vertoont een aantal keer een knip. Degene die dit filmpje heeft gemaakt loopt veelvuldig door de groep heen en filmt de aanhoudingen van zeer dichtbij. De politie onderneemt geen pogingen om dit tegen te gaan. Het verrichten van de aanhoudingen verloopt zeer rumoerig doordat dat de demonstranten leuzen beginnen te schreeuwen tegen de politie en de dierenwinkel.

Beoordeling

1.10. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. In dit geval gaat het om bescherming van het recht op persoonlijke vrijheid. Het recht op persoonlijke vrijheid is gewaarborgd in verdragen en de Grondwet. In de wet is geregeld in welke gevallen de overheid een burger zijn vrijheid mag ontnemen. Zo biedt artikel 53 Wetboek van Strafvordering (Sv, zie Achtergrond, onder 2.) een wettelijke basis voor aanhouding van een persoon ten aanzien van wie een redelijke verdenking van een strafbaar feit bestaat.

1.11. Voor de beoordeling van de vraag of de politie in redelijkheid verzoeker kon aanhouden, is van belang of verzoeker kon worden aangemerkt als verdachte van een strafbaar feit in de zin van artikel 27 Sv. (zie Achtergrond, onder 1.). Iemand kan slechts als verdachte worden aangemerkt indien er sprake is van een *redelijk vermoeden van schuld*. Dat vermoeden van schuld dient te steunen op specifieke feiten of omstandigheden van het geval en dit dient bovendien naar objectieve maatstaven gezien redelijk te zijn. Het is dus geen vereiste dat er op het moment dat wordt besloten om al dan niet tot aanhouding over te gaan, ook al *vast staat* dat die persoon het gestelde strafbare feit ook daadwerkelijk heeft begaan. Een redelijke verdenking is voldoende om tot aanhouding over te gaan.

1.12. In dit kader is de Nationale ombudsman het volgende gebleken. Op het moment dat de politie ter plaatse kwam, stond verzoeker reeds, op slechts enkele meters afstand, te filmen met een videocamera. Hij bleef gedurende de gehele demonstratie en tijdens het verrichten van de aanhoudingen filmen. Toen de politieambtenaar van de demonstranten vorderde dat zij zich van die plek zouden verwijderen, ging verzoeker vlak naast die politieagent staan en richtte zijn camera op de agent. Zodra de politieagent was uitgesproken en zich omdraaide, volgde verzoeker hem op de voet en zei tegen hem dat hij, verzoeker, er al vanaf het begin bij was. Vervolgens bleef verzoeker de aanhoudingen filmen en liep daartoe ook naar het einde van de straat waar de politievoertuigen stonden te wachten. Daar werd hij uiteindelijk aangehouden.

De Nationale ombudsman kan zich niet aan de indruk onttrekken dat de politie verzoeker heeft aangehouden omdat hij op hinderlijke wijze aan het filmen was, en niet omdat hij tot de groep van demonstranten zou behoren. Het is immers niet vast komen te staan dat verzoeker tot de groep demonstranten behoorde; hij was zelf niet aan het demonstreren en was de demonstratie slechts aan het filmen. Bovendien werd verzoeker pas na circa 35 minuten aangehouden op een andere plek dan waar de demonstranten waren aangehouden. Toen hij werd aangehouden, zei hij tegen de politie: "Hallo, ik hoor hier niet bij, hoor".

Daarbij merkt de Nationale ombudsman op dat de stelling van de korpsbeheerder en de verklaring van de politieambtenaar O. dat verzoeker werd aangehouden wegens het niet opvolgen van de sommatie om zich van de plek te verwijderen, niet valt te rijmen met het proces-verbaal van aanhouding dat vermeldt dat verzoeker werd aangehouden wegens

smaad en wederspanning. Dit heeft niet geleid tot verdere vervolging.

Dat de politie niet van het filmen gediend was, blijkt uit het feit dat twee politieagenten, wijzend naar verzoeker, tegen elkaar hebben gezegd dat het filmen niet mocht, en dat één van de politieagenten op enig moment zijn hand op verzoekers camera heeft gehouden en de lens naar beneden heeft geduwd. De Nationale ombudsman heeft er enerzijds begrip voor dat de politie het als niet prettig ervaart dat omstanders het handelen van de politie op beeld vastleggen. Anderzijds bestaat het recht op vrije nieuwsgaring, dat betekent dat verzoeker de aanhouding van de demonstranten in de openbaarheid mocht filmen. Daarbij geldt dat ervan uitgegaan mag worden dat de politie niets te verbergen heeft.

De Nationale ombudsman concludeert dan ook dat verzoeker op oneigenlijke gronden is aangehouden. Hiermee heeft de politie het behoorlijkheidsvereiste dat grondrechten moeten worden gerespecteerd, te weten het recht op persoonlijke vrijheid, geschonden.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

2. Klacht over disproportioneel geweld bij de aanhouding van verzoeker en onheuse bejegening tijdens het vervoer naar en insluiting op het politiebureau

Visie van verzoeker

2.1. Verzoeker klaagt ook over de wijze waarop politieambtenaar O. hem aanhield. Dit gebeurde aan het einde van de G.straat, nadat alle demonstranten door politieagenten in uniform waren aangehouden en meegenomen. O. was in burger gekleed. Verzoeker verklaart dat O. zich niet eerst legitimeerde als politieambtenaar of hem op een normale manier vroeg om mee te komen, als getuige of verdachte. In plaats daarvan benaderde O. verzoeker, terwijl die aan het filmen was, van achteren, pakte hem vast en sommeerde hij verzoeker direct om mee te komen. Later legitimeerde betrokken ambtenaar O. zich wel.

Verzoeker wijst op zijn video-opnamen waarop de stem van O. duidelijk hoorbaar is, terwijl hij niet op het beeld verschijnt. Verzoeker geeft aan dat uit de beelden niet is op te maken hoe hij van achteren hardhandig wordt beetgegrepen.

2.2. In zijn klachtbrief van 16 augustus 2008, gericht aan de politie, schrijft verzoeker het volgende: "Toen de laatste actievoerders werden afgevoerd, kwam er plotseling een man (in burgerkleding) naar mij toe en greep mij van achteren hardhandig beet. Terwijl hij mij vastgreep zei hij: "Meekomen, politie." Omdat deze man er niet als een agent uitzag (hij liet ook geen identificatie zien) en mij direct hardhandig van achteren vastgreep, was mijn eerste reactie het maken van een tegengestelde beweging om los te komen uit zijn greep. Als reactie hierop werd nog meer geweld gebruikt. De nagels van de betrokken agent hebben hierbij diepe bloedende wonden in mijn armen veroorzaakt. De camcorder welke ik vast had werd met geweld uit mijn handen gerukt. Een agent in uniform schoot hem te hulp. Ik heb meermaals geroepen dat ik niet bij de demonstranten hoorde. En dat ik

desgewenst zelfstandig mee zou kunnen gaan. Echter, hier werd geen gehoor aan gegeven en ik werd hardhandig de handboeien omgedaan terwijl ik tegen een politiebus werd gesmeten. (...)"

2.3. Verder geeft verzoeker aan dat hij bij die aanhouding letsel heeft opgelopen. Hij legt een verklaring over van zijn huisarts van 27 augustus 2008, drie maanden na zijn aanhouding. Daarin is door de huisarts aangegeven dat verzoeker nog pijn heeft in zijn linkerarm met uitstraling naar zijn vingers en dat er op de linker- en rechterarm een aantal kleinere en één grotere verwonding (laesies) van de huid te zien zijn, mogelijk veroorzaakt door nagels. Verder staat vermeld dat verzoeker heeft aangegeven dat hij achtervolgd wordt door de AIVD en dat hij bang is dat hem tijdens zijn aanhouding iets in zijn linker bovenarm is gespoten. De huisarts schreef een crème en bloedonderzoek voor in verband met een lichte bloeditstorting of beginnende infectie.

Ook legt verzoeker een aantal foto's over waarop te zien is dat verzoeker op zijn arm(en) een aantal oppervlakkige snij- of schaafwonden heeft, waarvan er één licht ontstoken lijkt.

2.4. Ten aanzien van de klacht over de onheuse bejegening tijdens het vervoer naar en op het politiebureau stelt verzoeker dat hij door politieambtenaar O. en een andere politieagent op hardhandige en denigrerende wijze is behandeld. Verzoeker geeft aan dat O. hem op het politiebureau nogmaals hardhandig beetgepakte, waarbij O. naar zijn zeggen opnieuw diens nagels tot bloedens toe in de arm van verzoeker zette. Verder maakte O. volgens verzoeker een nare homofobe opmerking over de zogenaamde "vrouwen" sigaretten van verzoeker. Verzoeker stelt dat het optreden van de politie niet alleen fysieke maar ook geestelijk leed bij hem en zijn hond heeft veroorzaakt.

Standpunt van de korpsbeheerder

2.5. De korpsbeheerder acht dit klachtonderdeel niet gegrond. Hij gaf aan dat verzoeker bleef filmen, ondanks een herhaalde vordering daarmee te stoppen. Ook weigerde hij zich te verwijderen. Bij zijn aanhouding werkte verzoeker zodanig tegen waardoor hij met geweld in de boeien moest worden gewerkt.

Lezing van politieambtenaar O.

2.6. In het kader van het onderzoek door de Nationale ombudsman verklaart politie ambtenaar O. dat verzoeker werd aangehouden terwijl hij met zijn videocamera door het aanwezige publiek rondliep. O. had de indruk dat verzoeker op dat moment de aanhoudingen van de actievoerders aan het filmen was, omdat hij zag dat verzoeker zijn camera steeds in de richting van de demonstranten gericht hield.

O. verklaart verder dat hij daarop verzoeker, vanuit diens gezichtspunt, van de rechterzijde benaderde, hem bij zijn arm pakte en hem aansprak. Hij deelde verzoeker mee dat hij, O., als politieambtenaar aan het werk was. Volgens O. legitimeerde hij zich daarbij. Daarna

vroeg hij verzoeker om het filmen te staken en deelde hij hem mee dat hij als verdachte was aangehouden. O. wijst erop dat eerder aan alle aanwezigen namelijk was gevorderd om zich te verwijderen uit de G.straat.

Volgens O. reageerde verzoeker dusdanig recalcitrant op zijn aanhouding dat het gebruik van enig geweld noodzakelijk was om de aanhouding te kunnen volbrengen. Verzoeker probeerde zijn arm los te trekken om kennelijk op die manier aanhouding te voorkomen, aldus O. Verzoeker zei daarbij tegen O. dat hij niet aangehouden kon worden omdat hij geen deel uitmaakte van de demonstratie.

O. verklaart dat hij verzoeker vervolgens vertelde dat hij als verdachte was aangemerkt en dat een onderzoek zou uitwijzen of hij vervolgd zou worden. Daarna werd verzoeker nogmaals medegedeeld dat hij als verdachte was aangehouden. Toch bleef verzoeker zich verzetten tegen zijn aanhouding. Dit verzet was dusdanig dat het noodzakelijk was dat een tweede politieagent bij de aanhouding assisteerde, aldus O. Verzoeker werd in een houdgreep genomen om hem de transportboeien om te kunnen leggen. Ook bij het plaatsen in de politieauto verzette verzoeker zich, waardoor hij uiteindelijk met dwang in het voertuig werd geplaatst. O. ontkent met klem dat er tegen verzoeker meer dan voornoemd geweld werd gebruikt. Verzoeker werd, anders dan hijzelf beweert, niet in zijn gezicht geslagen. Ook werd hij niet geschopt. O. benadrukt nogmaals dat verzoeker meerdere keren duidelijk kenbaar was gemaakt dat hij als verdachte was aangehouden. Toch bleef hij zich verzetten.

Verder verklaart O. stellig dat hij en zijn collega K. verzoeker niet onheus bejegenden. Het was juist verzoeker zelf die zich voortdurend kwetsend en beledigend uitliet tegenover de politieagenten. Verzoeker maakte denigrerende opmerkingen onder andere over de mogelijke seksuele geaardheid van O. en zijn collega. O. en zijn collega K. maakten verzoeker tijdens het vervoer daarop duidelijk kenbaar niet van zijn opmerkingen gediend te zijn en geboden hem zijn mond te houden.

Lezing van politieambtenaar K.

2.7. In het kader van het onderzoek door de Nationale ombudsman verklaart politieambtenaar K. dat hij die dag was belast met noodhulp en in uniform gekleed was. Hij kwam pas in aanraking met verzoeker toen deze door collega's al in het politievoertuig was geplaatst. Verzoeker had toen transportboeien om. K. verklaart dat hij geen geweld tegen verzoeker gebruikte.

Toen K. had plaatsgenomen in de politieauto, gaf hij verzoeker duidelijk zijn naam en rang, aldus K. Dit was in bijzijn van collega O. Volgens K. was verzoeker tijdens het vervoer zo druk met zichzelf en de rechten en plichten die de politie volgens verzoeker had, dat hij K. kennelijk niet hoorde.

Beoordeling

2.8. Ook deze klacht toetst de Nationale ombudsman aan het vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. Het recht op lichamelijke integriteit is een grondrecht dat door de Grondwet en internationale verdragen wordt beschermd (zie Achtergrond, onder 5., 7., 8., en 9.) Het gebruik van geweld tegen personen betekent een inbreuk op dit grondrecht. Een politieambtenaar die in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening handelt, is bevoegd geweld te gebruiken wanneer dit noodzakelijk is en een minder ingrijpend middel niet voor handen is. Het geweld dient in verhouding tot het beoogde doel redelijk en gematigd te zijn. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf.

2.9. Hiervoor, onder 1.12. heeft de Nationale ombudsman geoordeeld dat de politie niet behoorlijk heeft gehandeld door verzoeker aan te houden. Dat betekent dat er niet zonder meer van uitgegaan kan worden dat de betrokken politieambtenaren in de rechtmatige uitoefening van hun bediening waren. Alleen indien er sprake is van rechtmatige uitoefening van de bediening mag een politieambtenaar, binnen de hierboven geformuleerde grenzen, bij een aanhouding geweld gebruiken. Uit het feit dat de officier van justitie verzoeker niet heeft vervolgd wegens wederspanning, hoewel daarvan wel aangifte was gedaan, leidt de Nationale ombudsman af dat de officier van oordeel was dat er geen sprake was van rechtmatige uitoefening van de bediening. Dit betekent dat er geen rechtvaardiging was voor het gebruik van geweld.

2.10. Om te kunnen beoordelen of er sprake was van het gebruik van geweld moet eerst worden vastgesteld wat de feitelijke gang van zaken was.

2.11. Door verzoeker is aangegeven dat hij zich, als eerste reactie op het beetpakken door O., probeerde los te trekken. Politieambtenaar O. op zijn beurt erkent dat hij enig geweld moest gebruiken omdat verzoeker niet meewerkte aan zijn aanhouding. Daarmee staat voor de Nationale ombudsman vast dat er in ieder geval enig geweld werd gebruikt bij de aanhouding.

2.12. Nu voor dat geweld geen rechtvaardiging bestond, is naar het oordeel van de Nationale ombudsman het recht op lichamelijke integriteit onvoldoende gerespecteerd. De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

2.13. Of de politieambtenaar verzoeker op denigrerende wijze heeft bejegend, heeft de Nationale ombudsman niet kunnen vaststellen. De Nationale ombudsman onthoudt zich op dit punt dan ook van een oordeel.

3. Klacht dat de politie heeft nagelaten om aan te geven waarop de bewering dat verzoeker een dierenactivist zou zijn, is gebaseerd

Visie van verzoeker

3.1. Verzoeker klaagt erover dat de politie hem tijdens de interne klachtprocedure bij de politie ten onrechte als dierenactivist heeft bestempeld en vervolgens heeft nagelaten om aan te geven waarop die bewering is gebaseerd. Verzoeker ontkent stellig banden te hebben met de groep actievoerders en maakt bezwaar tegen deze suggestie. Verzoeker vroeg de politie om een onderbouwing van deze stelling omdat hij wil kunnen nagaan in hoeverre die aanname van de politie een rol heeft gespeeld bij zijn aanhouding op 31 mei 2008. De politie heeft aan dat verzoek echter niet dan wel niet toereikend voldaan, aldus verzoeker.

Standpunt van de korpsbeheerder

3.2. De korpsbeheerder acht dit klachtonderdeel niet gegrond. Zij geeft aan dat de klachtenbemiddelaar D. bij de informele behandeling van de klacht van verzoeker onderzoek heeft gedaan naar de bewering van verzoeker dat hij toevallig op de plaats van het incident aanwezig was. Uit informatie van het regionale politiekorps Hollands Midden maakte de klachtenbemiddelaar op dat verzoeker al diverse malen betrokken was geweest bij acties rond dieren. Daarbij werd door het politiekorps Hollands Midden wel aangegeven dat verzoeker niet actief is in het dierenactivisme, maar dat hij wel zelf verklaard had zich daarmee sterk verbonden te voelen.

Brief van de klachtenbemiddelaar D. aan verzoeker in het kader van de interne klachtprocedure

3.3. Op 9 oktober 2008 reageerde de klachtenbemiddelaar D. op de klachtbrief van verzoeker van 2 september 2008. In die brief schreef hij dat: *"Het feit dat juist u videobeelden van deze actie vervaardigde, lijkt zeker gezien uw betrokkenheid in het verleden bij dergelijke acties, de bevestiging van uw deelname aan deze actie."*

Memo van 19 maart 2009 van de klachtenbemiddelaar, politieambtenaar D.

3.4. Naar aanleiding van vragen die verzoeker had gesteld op de hoorzitting van 25 februari 2009, vroeg de Commissie voor Politieklachten aan klachtenbemiddelaar D. om een toelichting op deze zinsnede. Op 19 maart 2009 beantwoordde klachtenbemiddelaar D. middels een memo die vraag als volgt:

"Vraag 2: Bij de behandeling van de klacht is door mij onderzoek gedaan naar de reden waarom de heer N. (verzoeker, NO) zich juist op dat moment van de dierenactivisten actie ter plaats bevond in Z. Het feit dat hij in zijn klachtbrief aangaf toevallig aldaar te zijn, leek mij onwaarschijnlijk. Ook het feit dat de betrokken politiemensen aangaven, dat N. juist hun handelen uitdrukkelijk vastlegde, past in het beeld dat bestaat over het optreden van de actiegroepen. Bij het onderzoek bleek uit een mutatie van Hollands Midden, dat N. op 3 juni 2008 te 22.55 uur, betrokken was geweest bij een incident in Avifauna te A. In deze

mutatie wordt uitdrukkelijk gesteld dat de betrokkene, N., een dierenactivist was. Dat werd door hemzelf aangegeven. Omdat deze informatie naadloos paste in het reeds eerder bestaande beeld van de heer N., heb ik één en ander niet geverifieerd, tot op heden.

In verband met de vraag van de Commissie is door mij verder geïnformeerd bij de regio Hollands Midden. De heer J. van die regio kon mij verklaren dat de heer N. niet actief betrokken is bij de organisatie van het dierenactivisme. Hij voelt zich daar echter wel ernstig bij betrokken. Zo wist J. mij te vertellen dat N., na het lezen van een stukje over de verwerpelijkheid van het eten van varkensvlees, met kopieën van dat stuk stelling nam bij een supermarkt en het winkelende publiek ernstig ontraadde dergelijk vlees te nuttigen, wat voor nogal wat commotie zorgde. Het is hierbij zelfs tot een handgemeen gekomen, wat tot een veroordeling kwam. "

Lezing van politieambtenaar O.

3.5. Politieambtenaar O. geeft desgevraagd aan dat hij verzoeker niet eerder, ook niet bij andere werkzaamheden als het verzorgen en geven van opleidingen, heeft gezien dan bij de demonstratie op 31 mei 2008.

Beoordeling

3.6. Het motiveringsvereiste houdt in dat het handelen van overheidsinstanties feitelijk en logisch wordt gedragen door een kenbare motivering.

3.7. Dat een politiekorps (mede) op grond van informatie van een ander politiekorps tot een conclusie komt over de vraag of iemand wellicht is aan te merken als een dierenactivist, is op zichzelf niet onjuist. De Nationale ombudsman erkent dat het kunnen en mogen uitwisselen van informatie noodzakelijk is voor de daadkracht en effectiviteit van de Nederlandse politiekorpsen. Het is echter wel van belang dat van andere korpsen verkregen informatie zorgvuldig wordt (mee)gewogen.

3.8. Uit de informatie die door de politie in deze zaak is verstrekt, maakt de Nationale ombudsman op dat het regionale politiekorps Zaanstreek-Waterland verzoeker vóór diens aanhouding bij de demonstratie voor de dierenwinkel niet eerder als dierenactivist in beeld had en dat klachtbemiddelaar D. daar ook geen onderzoek naar had gedaan. Pas naar aanleiding van een opmerking van verzoeker in het kader van diens klacht over het politieoptreden, deed de klachtenbemiddelaar onderzoek naar de persoon van verzoeker. De opmerking van D. in diens brief van 9 oktober 2008 over de betrokkenheid in het verleden van verzoeker bij acties van dierenactivisten, is daarmee ongefundeerd en niet behoorlijk.

Verder oordeelt de Nationale ombudsman dat de klachtenbemiddelaar vervolgens ook te lichtvaardig conclusies trok uit de gegevens die door het korps Hollands Midden

desgevraagd aan hem waren verstrekt. Hij verwees in zijn klachtrapportage naar het proces-verbaal dat werd opgemaakt naar aanleiding van een incident bij Avifauna op 3 juni 2008, dus enkele dagen ná de aanhouding van verzoeker in Z. Volgens D. had verzoeker zich bij dat incident uitdrukkelijk kenbaar had gemaakt als een vegetariër én dierenactivist. De Nationale ombudsman merkt op dat in het proces-verbaal echter alleen staat genoteerd dat "*Ter plaatse bleek dat de klant (verzoeker, NO) een dierenactivist was, welke heel erg vegetarisch was.*" De Nationale ombudsman meent dat uit die zinsnede niet ondubbelzinnig valt op te maken dat verzoeker zelf zou hebben gezegd dat hij een dierenactivist en vegetariër zou zijn, zoals door D. wordt gesteld in diens memo aan de Commissie. Het zou ook een constatering van de betrokken verbalisanten kunnen zijn.

Ook de verwijzing van D. naar de opmerking van het korps Hollands Midden over een incident bij een supermarkt, waarbij door verzoeker zou zijn gezegd dat hij zich sterk betrokken voelt bij het dierenactivisme, is naar het oordeel van de Nationale ombudsman onvoldoende om D.'s stelling dat verzoeker een dierenactivist zou zijn, te onderbouwen.

Door deze handelwijze werd bij de Commissie een sterk gekleurd beeld van verzoeker geschetst, zonder de daarvoor benodigde onderbouwing.

3.9. Gelet op het voorgaande oordeelt de Nationale ombudsman dat de politie handelde in strijd met het motiveringsvereiste.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

4. Klacht dat de politie zonder gegronde reden de auto van verzoeker heeft doorzocht

Visie van verzoeker

4.1. Verzoeker klaagt er tot slot over dat politieambtenaren zijn auto hebben doorzocht, nadat zij een ruit hadden ingeslagen om de hond van verzoeker te bevrijden. Volgens verzoeker had de politie kunnen dan wel moeten weten dat het zijn auto was, waardoor het niet nodig was om de privébezittingen van verzoeker in de auto te bekijken. Verzoeker stelt dat hij tegen verschillende politieambtenaren had gezegd dat zijn hond nog in zijn auto in de parkeergarage van een supermarkt zat. Verzoeker was op dat moment zonder woonruimte, waardoor er veel persoonlijke spullen en papieren in de auto lagen. Verzoeker stelt dat zijn recht op privacy door deze handelwijze van de politie is geschaad.

De gemachtigde van verzoeker heeft laten weten dat er bij de doorzoeking spullen in en aan de auto zijn vernield. Verzoeker heeft daarover een schadeclaim ingediend bij de politie. Die kwestie staat los van dit onderzoek door de Nationale ombudsman.

Standpunt van de korpsbeheerder

4.2. De korpsbeheerder acht dit klachtonderdeel niet gegrond. Hij stelt dat er door de betrokken politieambtenaren na het bevrijden van de hond onderzoek is verricht naar de identiteit van de eigenaar van de auto, omdat op dat moment nog niet duidelijk was dat het de auto van verzoeker betrof. Tevens werd bekeken of er zich waardevolle spullen in de auto bevonden, die veilig gesteld zouden moeten worden.

Lezing van politieambtenaar K.

4.3. Politieambtenaar K. verklaart in een memo naar aanleiding van de interne klachtprocedure dat hij voor het eerst met verzoeker in contact kwam tijdens diens vervoer naar het politiebureau. K. kon zich herinneren dat verzoeker tijdens de rit naar het politiebureau verteld had dat er een hond in een auto zat. Volgens K. maakte verzoeker zich daarover behoorlijk druk. K. stelt dat hij tegen verzoeker had gezegd dat hij dit nogmaals op het politiebureau kenbaar diende te maken, maar K. weet niet of verzoeker dit ook daadwerkelijk heeft gedaan.

K. verklaart dat hij later op de dag samen met collega E1 K. in het kader van de algemene noodhulpsurveillance een melding kregen over een hond die in een auto opgesloten zat. De dierenambulance was ook al ter plaatse. Op de auto zat achter de ruitenwisser een bekeuring, die was uitgeschreven omdat de parkeertijd ruim was overschreden. K. zag door de beslagen ramen dat de hond zeer benauwd was en daardoor in direct gevaar verkeerde. Hij sloeg daarom een raam in, waarna de medewerkers van de dierenambulance de hond konden vangen.

K. geeft aan dat hij vervolgens een onderzoek in het voertuig instelde om achter de identiteit van de bestuurder te komen, om die zo spoedig mogelijk in kennis te kunnen stellen van het gebeurde. K. trof in de auto verschillende documenten aan waarop een naam en adres vermeld stonden. Hij vroeg de meldkamer of zij contact wilden opnemen met die persoon en vroeg de meldkamer ook of er een telefoonnummer bekend was. Daarop kreeg K. van de meldkamer te horen dat de eigenaar van de auto vast zat op het hoofdbureau in verband met een eerdere actie van dierenactivisten bij een dierenwinkel in Z. K. geeft aan dat hij daarop de auto liet veiligstellen door een wegsleepdienst. Verder geeft hij aan dat hij discreet met de persoonlijke goederen van verzoeker, die in de auto lagen, is omgegaan. Hij stelt dat hij daarbij niets heeft beschadigd of vernield.

Visie van politieambtenaar E1 K.

4.4. Politieambtenaar E1 K. verklaart op 13 oktober 2009 telefonisch tegenover de Nationale ombudsman het volgende.

"Mijn collega K. en ik reageerden die dag op een melding dat een hond in een auto zat opgesloten en in nood was. Wij hebben een ruit van de auto moeten inslaan om de hond te bevrijden. Daarna hebben wij geprobeerd om de eigenaar van de auto te achterhalen. Bij

natrekking van het kenteken bleek dat de eigenaar van de auto geen bekende woon- of verblijfplaats had. Daarom hebben wij vervolgens de auto doorzocht. We hoopten daar adresgegevens aan te treffen, om zo de eigenaar te kunnen informeren. Ik was toen niet op de hoogte van het feit dat de heer N. (verzoeker, NO) op dat moment op het politiebureau vast zat en ik ga er vanuit dat mijn collega dit ook niet wist. Als bij ons bekend zou zijn geweest dat de eigenaar van de auto op het politiebureau vast zat, hadden we immers geen onnodige werkzaamheden verricht, zoals het zoeken naar adresgegevens in de auto."

Beoordeling

4.5. Het is een vereiste van behoorlijkheid dat de overheid grondrechten, in dit geval het recht op privacy, respecteert. Het recht op privacy is neergelegd in internationale verdragen en de Grondwet (Zie Achtergrond, onder 5. en 6.). Het recht op privacy betekent dat een bestuursorgaan bij de uitoefening van zijn wettelijke taak in voldoende mate rekening houdt met de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.

4.6. De Nationale ombudsman maakt uit de verklaringen van de betrokken politieambtenaren op dat zij eerst het kenteken van de auto via de meldkamer hebben laten natrekken, maar dat daaruit bleek dat er van de eigenaar van de auto geen woon- of verblijfplaats bekend was. Nader onderzoek was daarom aangewezen.

Dat de meldkamer kennelijk op dat moment niet over de informatie beschikte dat verzoeker vast zat op het politiebureau, kan naar het oordeel van de Nationale ombudsman niet worden tegengeworpen aan de twee politieambtenaren.

Dat zij vervolgens in de auto keken of daar informatie te vinden was, die zou kunnen leiden naar de eigenaar van de auto en de hond, komt de Nationale ombudsman niet onlogisch voor. Dat er in de auto kennelijk veel persoonlijke documenten van verzoeker lagen, omdat hij op dat moment zonder woonruimte was, kan de politieambtenaren niet verweten worden. Ook is door verzoeker niet voldoende aannemelijk gemaakt dat zij niet discreet met de spullen van verzoeker zijn omgegaan, anders dan het enkele feit dat zij in documenten hebben gekeken en dat zij tevens hebben gezien of er waardevolle spullen in de auto veilig gesteld moesten worden.

Dat politieambtenaar K. geen link heeft gelegd met het feit dat verzoeker tijdens zijn vervoer door K. opmerkingen had gemaakt over zijn hond die in zijn auto in een parkeergarage zat, mag verbazing wekken, maar uit het feit dat eerst het kenteken is nagetrokken bij de meldkamer leidt de Nationale ombudsman af dat hij deze link inderdaad niet heeft gelegd.

4.7. Gelet op het voorgaande oordeelt de Nationale ombudsman dat de politie niet handelde in strijd met het vereiste van behoorlijkheid dat de overheid grondrechten, in dit

geval het recht op privacy, respecteert.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedragingen van de beheerder van het regionale politiekorps Zaanstreek-Waterland uit Zaandam, is:

- gegrond, ten aanzien van de klacht over de aanhouding, wegens schending van het behoorlijkheidsvereiste dat grondrechten - in dit geval het recht op persoonlijke vrijheid - moeten worden gerespecteerd;
- gegrond, ten aanzien van het gebruikte geweld bij de aanhouding van verzoeker, wegens schending van het behoorlijkheidsvereiste dat grondrechten - in dit geval het recht op lichamelijke integriteit - moeten worden gerespecteerd;
- gegrond, ten aanzien van de klacht over (het niet onderbouwen) van de stelling dat verzoeker een dierenactivist zou zijn, wegens schending van het motiveringsvereiste;
- niet gegrond, ten aanzien van de klacht over het doorzoeken van de auto van verzoeker.

Ten aanzien van de klacht over de onheuse bejegening onthoudt de Nationale ombudsman zich van het geven van een oordeel.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Onderzoek

Op 7 juli 2009 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer N., ingediend door de heer mr. B.J. de Bruijn, advocaat te Den Haag, met een klacht over gedragingen van het regionale politiekorps Zaanstreek-Waterland te Zaandam. Naar deze gedragingen, die worden aangemerkt als gedragingen van de beheerder van het regionale politiekorps Zaanstreek-Waterland, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder van het regionale politiekorps Zaanstreek-Waterland verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Tevens werd aan de betrokken ambtenaren O., El K. en K. een aantal specifieke vragen gesteld.

Tijdens het onderzoek kregen alle betrokkenen de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Noch verzoeker noch de korpsbeheerder gaf binnen de gestelde termijn een reactie.

INFORMATIEOVERZICHT

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van verzoeker via intermediair van 7 juli 2009 met bijlagen;

Politieklachtdossier met daarin:

het advies van de Commissie voor Politieklachten van 2 maart 2009;

het oordeel van de korpsbeheerder van 16 april 2009;

de verklaring van politieambtenaar K. van 9 september 2008;

de rapportage van klachtbemiddelaar D. van 19 maart 2009;

de verklaring van politieambtenaar O. van 17 maart 2009;

documentatie van politie inzake klacht van verzoeker.

Reactie van de korpsbeheerder van 15 oktober 2009 op de opening van het onderzoek;

Telefonische verklaring van 15 oktober 2009 van politieambtenaar EI K.;

Schriftelijke verklaring van 2 november 2009 van betrokken politieambtenaar O.;

E-mail van 9 november 2009 met antwoord op twee korte aanvullende vragen van betrokken ambtenaar O.;

Reactie van verzoeker en intermediair van 4 januari 2010;

Reactie van korpsbeheerder van 7 april 2010 op aanvullende vragen van 11 maart 2010 van de Nationale ombudsman;

Reactie van 27 oktober 2010 van verzoeker en zijn intermediair op de brief van de korpsbeheerder van 7 april 2010.

Achtergrond

1. Artikel 27, eerste lid van het Wetboek van Strafvordering (Sv)

"1. Als verdachte wordt vóórdat de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan eenig strafbaar feit voortvloeit."

2. Artikel 53, eerste lid Sv

"1. In geval van ontdekking op heterdaad is ieder bevoegd de verdachte aan te houden."

3. Artikel 180 van het Wetboek van Strafrecht (Sr)

"Hij die zich met geweld of bedreiging verzet tegen een ambtenaar werkzaam in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening, of tegen personen die hem daarbij krachtens wettelijke verplichting of op zijn verzoek bijstand verlenen, wordt als schuldig aan wederspanningheid gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie."

4. Artikel 261, eerste lid Sr

"Hij die opzettelijk iemands eer of goede naam aanrandt, door telastelegging van een bepaald feit, met het kennelijke doel om daaraan ruchtbaarheid te geven, wordt, als schuldig aan smaad, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van de derde categorie."

5. Artikel 8 EVRM

"1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privéleven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie. 2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen."

6. Artikel 10 van de Grondwet (Gw)

"1. Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer.

2. De wet stelt regels ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met het vastleggen en verstrekken van persoonsgegevens.

3. De wet stelt regels inzake de aanspraken van personen op kennisneming van over hen vastgelegde gegevens en van het gebruik dat daarvan wordt gemaakt, alsmede op verbetering van zodanige gegevens."

7. Artikel 11 Gw

"Een ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

8. Artikel 8, lid 1 en 5 van de Politiewet 1993

"1. De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf.

(...) 5. De uitoefening van de bevoegdheden, bedoeld in het eerste tot en met vierde lid, dient in verhouding tot het beoogde doel redelijk en gematigd te zijn."

9. Artikel 1, derde lid onder b. van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en andere opsporingsambtenaren

"In dit besluit wordt verstaan onder geweld: elke dwangmatige kracht van meer dan geringe betekenis uitgeoefend op personen of zaken."

21

2009.06364

de Nationale ombudsman